

DRUGIEJ WIOSNY NIE BĘDZIE

20–21 kwietnia 2023
Konferencja *Drugiej wiosny nie będzie...*
Dzieci i sztuka w XX i XXI wieku
w ramach cyklu konferencji *Sztuka edukacji*

20–21 April 2023
Conference *Spring Never Comes Again . . .*
Children and Art in the 20th and 21st Century
part of *Art of Education* conference series

ZACHĘTA
Narodowa Galeria Sztuki

Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki
Zachęta — National Gallery of Art
pl. Małachowskiego 3, Warszawa

Dzień 1 [20 kwietnia] godz. 10–16.30

Day 1 [20th April] 10 am–4.30 pm

10.00

10 am

Wstęp

Joanna Kordjak [Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki]
Julia Harasimowicz [Uniwersytet Warszawski]

Introduction

Joanna Kordjak [Zachęta — National Gallery of Art]
Julia Harasimowicz [University of Warsaw]

10.15–11.15

10.15–11.15 am

I. Wiedeń jako centrum edukacji artystycznej w XX wieku

w jęz. angielskim, tłumaczenie na jęz. polski

prowadzenie: Julia Harasimowicz [Uniwersytet Warszawski]

Franz Čížek — więcej niż sztuka dziecka i awangarda

Rolf Laven [University College of Teacher Education, Wiedeń;
Universität für angewandte Kunst, Wiedeń]

Friedl Dicker-Brandeis i jej praca z dziećmi. Uczenie się — nauczanie — rozwój

Bernadette Reinhold [Universität für angewandte Kunst,
Kunstsammlung und Archiv, Oskar Kokoschka-Zentrum, Wiedeń]

I. Vienna as a Centre of Art Education in the 20th Century

In English, Polish translation

moderation: Julia Harasimowicz [University of Warsaw]

Franz Čížek — Something Beyond Child Art and Vanguard

Rolf Laven [University College of Teacher Education, University
of Applied Arts, Vienna]

Friedl Dicker-Brandeis and Her Work with Children. Learning — Teaching — Growing

Bernadette Reinhold [University of Applied Arts, Collection
and Archive, Oskar Kokoschka-Zentrum, Vienna]

11.30

11.30 am

przerwa kawowa

coffee break

11.45–13.15

11.45 am–1.15 pm

II. Teatr jako narzędzie edukacyjne. Perspektywa historyczna i współczesna

w jęz. angielskim, tłumaczenie na jęz. polski

prowadzenie: Robert Drobnich [Teatr Lalek Guliwer]

Teatr proletariacki jako przestrzeń edukacji. Alternatywne pedagogiki Anny 'Asja' Lācis i Waltera Benjamina

Andris Brinkmanis [Nuova Accademia Di Belle Arti, Mediolan]

Szwedzki teatr polityczny dla dzieci

Dominika Górecka [Uniwersytet Warszawski]

Teatr Wolności w Palestynie — rozmowa online z Andrisem Brinkmanisem

Rawand Arqawi, Mustafa Sheta

II. Theater as an Educational Tool. Historical and Contemporary Perspectives

In English, Polish translation

moderation: Robert Drobnich [Guliver Puppet Theatre]

Proletarian Theater as a Site for Education. Alternative Pedagogies of Anna 'Asja' Lācis and Walter Benjamin

Andris Brinkmanis [Nuova Accademia Di Belle Arti, Milan]

Political Theatre for Children in Sweden

Dominika Górecka [University of Warsaw]

Freedom Theatre in Palestine — conversation online with Andris Brinkmanis

Rawand Arqawi, Mustafa Sheta

13–14

1–2 pm

obiad

lunch

14–17.30

2–5.30 pm

III. Artyści o projektach edukacyjnych

w jęz. angielskim i polskim, tłumaczenie na polski i angielski

prowadzenie: Marianna Dobkowska [CSW Zamek Ujazdowski]

Drogi rewolucyjny nauczycielu — 100 lat po Szkole Nowoczesnej

Priscila Fernandes, [artystka, ArtEZ University of the Arts, Arnhem]

Formy podstawowe. Jak rozumieć sztukę lub jak czerpać przyjemność z jej nierozumienia

Sebastian Cichocki, Helena Czarnecka, Marta Przybył [Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie]

przerwa kawowa

Czym jest szkoła? Olivia Plender [artystka, Sztokholm, Londyn]

Praca w procesie — jak uczyć się od dzieci podczas tworzenia filmu [Król Maciuś Pierwszy. Dokument kreacyjny]. Korczak współcześnie Jaśmina Wójcik [Polsko-Japońska Akademia Technik Komputerowych, Warszawa]

Szkoła Emancypacji i Futuropolis Eva Kotátková [artystka, Praga]

III. Artists on Educational Projects

In English and Polish, Polish and English translation

moderation: **Marianna Dobkowska** [CCA Ujazdowski Castle]

Dear Revolutionary Teacher — 100 Years after the Modern School

Priscila Fernandes [artist, ArtEZ University of the Arts, Arnhem]

Primary Forms. How to understand art or how to enjoy not understanding it

Sebastian Cichocki, Helena Czarnecka, Marta Przybył [Museum of Modern Art in Warsaw]

coffee break

What Is School? Olivia Plender [artist, Stockholm, London]

Processual Work — how to learn from children while making a film [King Matt the First. A creation documentary. Korczak today] Jaśmina Wójcik [Polish-Japanese Academy of Information Technology, Warsaw]

School of Emancipation and Futuropolis Eva Kotátková [artist, Prague]

18–19

6–7 pm

Multisensoryczne rysowanie — wspólna akcja

Warsztaty z artystką Jenny Brockmann
liczba uczestników ograniczona: dzieci i dorośli

Intermodal Drawing as Collective Action

Workshop with the artist Jenny Brockmann
limited number of participants: children and adults

Dzień 2 (21 kwietnia) godz. 10–18	Day 2 (21st April) 10 am–6 pm
<p>10.00</p> <p>Wstęp</p> <p>Anna Szczepańska [Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne, Paryż]</p>	<p>10 am</p> <p>Introduction</p> <p>Anna Szczepańska [Paris 1 Panthéon-Sorbonne University]</p>
<p>10.15–11.15</p> <p>I. Bauhaus i po Bauhausie — eksperymentalne praktyki pedagogiczne</p> <p>w jęz. angielskim, tłumaczenie na jęz. polski</p> <p>prowadzenie: Anna Szczepańska [Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne, Paryż]</p> <p>Ludwig Hirschfeld-Mack: swoboda konstruowania — praca z materiałami w formie zabawy Isabel Wünche [Constructor University, Brema]</p> <p>Szkoła jako swobodne pole działania — estetyczny eksperyment edukacyjny Pétera Forgácsa w latach siedemdziesiątych Lódi Virág [Moholy-Nagy University of Art and Design, Budapeszt] i Péter Forgács [artysta, Budapeszt]</p>	<p>10.15–11.15 am</p> <p>I. Bauhaus and after Bauhaus — Experimental Pedagogical Practices</p> <p>In English, Polish translation</p> <p>moderation: Anna Szczepańska [Paris 1 Panthéon-Sorbonne University]</p> <p>Ludwig Hirschfeld-Mack: Free, Playful, and Constructive Work with Materials Isabel Wünche [Constructor University, Bremen]</p> <p>The School as a Free Field for Action — Péter Forgács's Aesthetics Educational Experiment in the 1970s Lódi Virág [Moholy-Nagy University of Art and Design, Budapest] and Péter Forgács [artist, Budapest]</p>
<p>11.15–11.30</p> <p>przerwa kawowa</p>	<p>11.15–11.30 am</p> <p>coffee break</p>
<p>11.30–12.15</p> <p>II. Pedagogiczne eksperymenty we Francji: kamera filmowa jako narzędzie pracy z dziećmi</p> <p>w jęz. francuskim, tłumaczenie na jęz. polski i angielski</p> <p>prowadzenie: Anna Szczepańska [Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne, Paryż]</p> <p>Fernand Deligny i psychologia dziecięca — konteksty [Fernand Deligny et la psychologie de l'enfant: contextes] Catherine Perret [Université Paris 8]</p> <p>Najmniejszy gest — kronika bez zakończenia [Le moindre geste: chronique sans fin] Martin Molina [Université Paris 8]</p>	<p>11.30 am–12.15 pm</p> <p>II. Pedagogical Experiments in France: the Film Camera as a Tool for Working with Children</p> <p>In French, Polish and English translation</p> <p>moderation: Anna Szczepańska [Paris 1 Panthéon-Sorbonne University]</p> <p>Fernand Deligny et la psychologie de l'enfant: contextes Catherine Perret [Paris 8 University]</p> <p>Le moindre geste: chronique sans fin Martin Molina [Paris 8 University]</p>
<p>12.30–13.30</p> <p>obiad</p>	<p>12.30–1.30 pm</p> <p>lunch</p>
<p>13.30–15</p> <p>III. Sztuka włączająca i współczesne praktyki pedagogiczne</p> <p>w jęz. francuskim, polskim i PJM, tłumaczenie na jęz. angielski</p> <p>prowadzenie: Joanna Kordjak [Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki]</p> <p>„Opowiedzieć w kilku sekwencjach obrazów o tym, co widzą w swoim życiu”: Fernand Deligny, La Grande Cordée «Raconter en quelques suites d'images ce qu'ils voient de la vie qu'ils vivent» [Fernand Deligny, La Grande Cordée] Anaïs Masson [artystka, badaczka, Paryż]</p> <p>Edukacja artystyczna głuchych uczniów Marek Krzysztof Lasecki [artysta, edukator, Warszawa]</p> <p>Sztuka włączająca sztuką przyszłości Justyna Lipko [Teatr 21, Centrum Sztuki Włączającej, Warszawa]</p>	<p>13.30–3 pm</p> <p>III. Inclusive Art and Contemporary Pedagogical Practices</p> <p>In French, Polish and Polish Sign Language, English translation</p> <p>moderation: Joanna Kordjak [Zachęta — National Gallery of Art]</p> <p>«Raconter en quelques suites d'images ce qu'ils voient de la vie qu'ils vivent» [Fernand Deligny, La Grande Cordée] Anaïs Masson [artist, researcher, Paris]</p> <p>Art Education of Deaf Pupils Marek Krzysztof Lasecki [artist, educator, Warsaw]</p> <p>The Inclusive Art as the Art and Remedy of the Future Justyna Lipko [Theatre 21, Centre of Inclusive Art, Warsaw]</p>
<p>15–15.30</p> <p>przerwa kawowa</p>	<p>3–3.30 pm</p> <p>coffee break</p>
<p>Zakończenie</p> <p>Pokaz filmów zrealizowanych podczas warsztatów z dziećmi i młodzieżą prowadzonych przez Sebastiana Ronceraya [Braquage]</p>	<p>Conclusion</p> <p>Screening of films made during workshops with children and young people led by Sebastian Ronceray [Braquage]</p>

Marianna Dobkowska

jest historyczką sztuki i kuratorką współprowadzącą program rezydencyjny w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski w Warszawie. W swojej praktyce zajmuje się sztukami wizualnymi i performatywnymi, edukacją i aktywizmem. Jej wybrane prace kuratorskie obejmują seminarium *Re-Directing: East* (2011–2020), wystawę *Social Design for Social Living* w National Gallery of Indonesia w Dżakarcie (2016), wystawę-spotkanie *Gotong Royong. Things We Do Together* (2017–2018). Redaktorka książki *Things We Do Together. Post-reader* (2020). Wraz z Sebastianem Cichockim, Bogną Stefańską i Jakubem Depczyńskim kuratorka *Kontekstów. Kongresu Postartystycznego* w Sokołowsku (2021–), z Cichockim *Postartistic Assembly*, części Gwangju Biennale Pavilion (2023). Członkini-założycielka Biura Praktyk Postartystycznych. Mieszka i pracuje w Warszawie.

Robert Drobnich

jest reżyserem teatralnym, animatorem i menadżerem kultury. W latach 2012–2020 dyrektor Teatru Lalki i Aktora Kubuś w Kielcach, a od września 2020 roku — Teatru Lalek Guliwer w Warszawie. Absolwent reżyserii Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, Wydziału Sztuki Lalkarskiej w Białymstoku oraz podyplomowych studiów reżyserii opery i innych form teatru muzycznego na PWST w Krakowie. Realizuje różnorodne gatunkowo spektakle dla dzieci i dorosłych (wreżyserował m.in. operę dla dzieci *Myszki i wojna, czyli o dzielnym Albercie i żółtym serze* czy inscenizację *Sklepów cynamonowych* według Bruno Schulza w formie teatru cieni). Jako dyrektor Teatru Kubuś zainicjował m.in. Wakacyjny Festiwal Sztuki dla Dzieci i Młodzieży *Hurra! ART!* w Kielcach czy Międzynarodowy Konkurs na Lalkę Teatralną *Animatus* oraz wiele innych projektów. Laureat nagród i wyróżnień np. Nagrody Ministra Kultury Belgii, Nagrody Prezydenta Miasta Białegostoku, Nagrody Ministra Kultury dla Wyróżniających się Twórców Kultury dla Dzieci za dokonania w dziedzinie teatru (2015).

Julia Harasimowicz

jest historyczką sztuki, antropolożką, kuratorką i badaczką. Przygotowuje rozprawę doktorską w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego na temat recepcji sztuki dziecka w europejskich kręgach artystycznych w pierwszych dekadach XX wieku. Autorka licznych tekstów z obszaru badań nad dzieciństwem: historii dzieciństwa, edukacji artystycznej, współpracy artystów z niedorosłymi oraz pracy dzieci. Kierownicza grantu Narodowego Centrum Nauki oraz stypendystka Fulbrighta. Pracowała jako asystentka kuratorki w Miejscu Projektów Zachęty. Od 2019 roku kuratorka rezydencji artystycznych w Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski. Razem z Joanną Kordjak współkuratorowała wystawę *Drugiej wiosny nie będzie... Dzieci i sztuka w XX i XXI wieku*.

Joanna Kordjak

jest historykiem sztuki i kuratorem w Zachęcie — Narodowej Galerii Sztuki w Warszawie (od 2011). Jej głównym obszarem badawczym jest sztuka polska XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem okresu powojennego. Autorka lub współautorka licznych wystaw, takich jak *Mapa. Migracje artystyczne a zimna wojna* (2013); *Antonisz: Technika jest dla mnie rodzajem sztuki* (2013); *Kosmos wyzwał Sztuka i nauka w długich latach sześćdziesiątych* (2014), *Zaraz po wojnie* (2015); *Polska — kraj folkloru?* (2016/2017), *Przyszłość będzie inna. Wizje i praktyki modernizacji społecznych po roku 1918* (2018); *Lalki: teatr, film, polityka* (2019) *Zimna rewolucja. Społeczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej wobec socrealizmu, 1948–1959* (2021), *Drugiej wiosny nie będzie... Dzieci i sztuka w XX i XXI wieku* (2023), redaktorka publikacji im towarzyszących, organizatorka międzynarodowych konferencji.

Anna Szczepańska

jest wykładowczynią historii filmu na Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne, członkinią laboratorium HiCSA [Histoire culturelle et sociale de l'art] i reżyserką filmów dokumentalnych. Napisała *Do granic negocjacji* (2017) na temat kina opozycyjnego w Polsce lat 70. na przykładzie Zespołu Filmowego „X” Andrzeja Wajdy. Jej pierwszy film dokumentalny, *Nous filmans le peuple!* [Filmujemy ludzi!] podejmował temat konfliktów władzy komunistycznej z artystami w latach 70. i 80. Zrealizowała również *Solidarność, la chute du mur commence en Pologne* [Solidarność, w Polsce zaczął się upadek muru] (2019), emitowany w Arte z okazji trzydziestej rocznicy upadku Muru Berlińskiego. Jest autorką publikacji na temat polskiego kina i historii, wraz z Sylvie Lindeperg przygotowała *A qui appartient les images?* [Kto posiada obrazy?], pracę poświęconą archiwom audiowizualnym. Jej ostatnia książka zatytułowana *Une histoire visuelle de Solidarność* [Historia wizualna Solidarności] (2021) przedstawia historię ruchu Solidarność poprzez wizualne ślady. Od 2017 roku prowadzi na Paris 1 Panthéon-Sorbonne Université warsztat montażowy Atelier Montage d'Archives.

is an art historian and curator co-running a residency program of CCA Ujazdowski Castle in Warsaw. Her practice draws from the fields of visual and performing arts, education and activism. Her selected curatorial works include *Re-Directing: East* seminars (2011–2020), exhibition at the National Gallery of Indonesia in Jakarta *Social Design for Social Living* (2016), exhibition-meeting *Gotong Royong. Things We Do Together* (2017–2018). She's an editor of *Things We Do Together. Post-reader* (2020). Together with Sebastian Cichocki, Bogna Stefańska and Jakub Depczyński she is curating *Konteksty. Postartistic Congress* in Sokołowsko, Poland (2021–) and with Sebastian Cichocki *Postartistic Assembly* part of Gwangju Biennale Pavilion (2023). She is a founding member of the Office for Postartistic Services. She lives and works in Warsaw.

is a theatre director, animator and cultural manager. In 2012–2020 he was the director of the Puppet and Actor Theatre Kubuś in Kielce, and since September 2020 he is the director of the Guliwer Puppet Theatre in Warsaw. He is a graduate in directing from the Aleksander Zelwerowicz Theatre Academy in Warsaw, the Puppetry Art Department in Białystok, and postgraduate studies in directing opera and other forms of musical theater at the State Higher School of Theatre in Krakow. He makes productions for children and adults, diverse in the genre (he directed, among others, the children's opera *Mice and War, or All about Brave Albert and Yellow Cheese* or the staging of *Cinnamon Shops* according to Schulz in the form of shadow theater). As director of the Kubuś theatre, he initiated, among other things, the Holiday Festival of Art for Children and Young People *Hurra! ART!* in Kielce or the International Theater Puppet Competition *Animatus* and many other projects. He has won prizes and awards, e.g. the Prize of the Minister of Culture of Belgium, the Prize of the Mayor of Białystok, the Prize of the Minister of Culture for Distinguished Creators of Culture for Children for achievements in the field of theater (2015).

is an art historian, anthropologist, curator, and researcher. She is writing her doctoral thesis at the Institute of Art History at the University of Warsaw, investigating the reception of children's art in European art circles in the first decades of the 20th century. She is the author of numerous texts in the area of childhood studies: the history of childhood, art education, artists' cooperation with the under-aged, and children's work. She is a National Science Centre grant holder and a Fulbright scholar. Julia worked as an assistant curator at the Zachęta Project Place in Warsaw from 2016 to 2019. Since 2019 she has been the curator of artist residencies at the Centre for Contemporary Art Ujazdowski Castle. Together with Joanna Kordjak, she co-curated the exhibition *Spring Never Comes Again... Children and Art in the 20th and 21st Century*.

is an art historian and curator at Zachęta — National Gallery of Art in Warsaw (from 2011). Her main research area is 20th-century Polish art, with a focus on the post-war period. She is the author or co-author of numerous exhibitions, such as *The Map: Artistic Migrations and the Cold War* (2013); *Antonisz: Technology for Me is a Form of Art* (2013); *Cosmos Calling! Art and Science in the Long 1960s* (2014), *Just After the War* (2015); *Poland — A Country of Folklore?* (2016/2017); *The Future Will Be Different: Visions and Practices of Social Modernisation* (2018); *Puppets: Theatre, Film, Politics* (2019); *Cold Revolution. Central and Eastern Societies in Times of Socialist Realism, 1948–1959* (2021); *Spring Never Comes Again... Children and Art in the 20th and 21st Century* (2023), organiser of international conferences, author of texts and editor of the accompanying publications.

is a lecturer in film history at Paris 1 Panthéon Sorbonne University, a member of the HiCSA laboratory [Histoire culturelle et sociale de l'art] and a documentary film director. She wrote *Do granic negocjacji* [To the limits of negotiation] (2017) on opposition cinema in Poland in the 1970s, using the example of Andrzej Wajda's Zespół Filmowy 'X'. Her first documentary film, *Nous filmans le peuple!* [We film the people!] on the conflicts between communist authorities and artists in the 1970s and 1980s. She has also made *Solidarność, la chute du mur commence en Pologne* [Solidarity, the fall of the wall begins in Poland] (2019), broadcasted on Arte to mark the 30th anniversary of the fall of the Berlin Wall. She is the author of publications on Polish cinema and history, and together with Sylvie Lindeperg wrote *A qui appartient les images?* [Who owns the images?], a work on audiovisual archives. Her latest book, entitled *Une histoire visuelle de Solidarność* [A visual history of Solidarność] (2021), presents the history of the Solidarność movement through its visual traces. Since 2017, she has been running the editing workshop Atelier Montage d'Archives at Paris 1 Panthéon-Sorbonne Université.

Rawand Arqawi

jest menedżerką kultury i producentką teatralną z Jenin (Palestyna). Pracowała jako koordynatorka produkcji w Freedom Theatre u boku Juliano Mer-Khama oraz jako koordynatorka projektów w Cinema Jenin. Zarządzała licznymi spektaklami, warsztatami, międzynarodowymi trasami i wymianami. Współpracowała z różnymi lokalnymi projektami i grupami artystycznymi, np. Bukhara Ahla, była asystentką produkcji w telewizji Al Jazeera Children. W 2013 roku zainicjowała Fragments Theatre i od tego czasu przygotowuje tam spektakle i warsztaty.

Andris Brinkmanis

jest krytykiem sztuki i kuratorem, urodzonym w Rydze, mieszkającym w Brunate i Mediolanie. Starszy wykładowca i kierownik kursu licencjackiego z malarstwa i sztuk wizualnych w NABA w Mediolanie oraz profesor wizytujący kurs kuratorski w Łotewskiej Akademii Sztuk Pięknych. Jego badania koncentrują się na edukacji alternatywnej oraz relacjach między edukacją a kulturą wizualną. Kurator projektu i redaktor książki *Asja Lācis. L'agitatrice rossa. Teatro, femminismo, arte e rivoluzione* [Asja Lācis. Czerwona agitatorka. Teatr, feminizm i rewolucja] [2021]. Jego najnowsze projekty kuratorskie to *Panoptic Garden*, tygodniowy intensywny program publiczny dla Pawilonu Uzbekistanu na Biennale w Wenecji, z Sarą Raza [Wenecja, 2022], *Infancy and History* [OCAT Institute, Pekin, 2019]; *Signals from Another World. Asja Lācis and Children's Theatre* [AVTO, Sztambuł, 2019], *Asja Lācis. Engineer of the Avant-Garde* [Lotewska Biblioteka Narodowa, Ryga, 2019].

Sebastian Cichocki

jest głównym kuratorem Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie i kuratorem EVA International (Irlandzkiego Biennale Sztuki Współczesnej). Jest autorem wystaw, tekstów o sztuce, inicjatorem zgrupowań artystyczno-aktywistycznych (m. in. *Art in Postartistic [and Postdemocratic] Times — Dhaka Art Seminars* w Bangladesh Shilpakala Academy of Art [2017]; *Kongres Postartystyczny w Sokołowsku* [2021] i *Postartistic Assembly* na Gwangju Biennale [2023, oba razem z Marianną Dobkowską]). Był członkiem zespołów kuratorskich takich wystaw jak *Rewinding Internationalism. Scenes from the 1990s, Today* [2022], Van Abbemuseum, Eindhoven; *Wiek północnia. Sztuka w czasach planetarnej zmiany* [2020]; *Kto napisze historie łez. Artystki o prawach kobiet* [2021] czy *Robiąc użytek. Życie w epoce postartystycznej* [2015], wszystkie w MSN w Warszawie; *Rainbow in the Dark. On the Joy and Torment of Faith*, Malmö Konstmuseum [2015], oraz wystaw w Pawilonie Polskim na 52. i 54. Biennale Sztuki w Wenecji. Wspólnie z Heleną Czernecką prowadzi program *Formy podstawowe* w szkołach na terenie Polski. Jest autorem książki o sztuce współczesnej dla dzieci *S.Z.T.U.K.A.* [wydawnictwo Dwie Siostry]. Zajmuje się praktykami artystycznymi, które stają się częścią innych pozaartystycznych systemów: aktywizmu politycznego, rolnictwa, nauk klimatycznych czy edukacji.

Helena Czernecka

jest niezależną kuratorką. Zajmuje się sztuką współczesną i pedagogiką krytyczną. Absolwentka Wydziału Teorii Sztuki Współczesnej, Goldsmiths, University of London oraz historii sztuki na paryskiej Sorbonie. Kuratorka cyklicznego programu *Formy podstawowe* organizowanego przez Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie w szkołach podstawowych na terenie Polski (wraz z Sebastianem Cichockim). W 2019 pracowała przy Pawilonie Polskim na 58. Biennale Sztuki w Wenecji, którego organizatorem jest Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki. Twórczyni nagrody Friends' Art Prize przyznawanej z okazji warszawskiego wydarzenia *Friend of a Friend*. Zasiada w kapitule programu grantowego Wena Fundacji Rodziny Staraków, wspierającego realizację autorskich projektów w dziedzinie edukacji artystycznej.

Priscila Fernandes

jest artystką wizualną i edukatorką, urodzoną w Portugalii, a mieszkającą i pracującą w Holandii. Wraz z Edwardem Clydesdale Thomsonem kieruje wydziałem studiów licencjackich z zakresu sztuk pięknych BEAR (Base for Experiment Art and Research) w ArtEZ w Arnhem. Jej instalacje, malarstwo, fotografia czy książki sięgają do badań nad edukacją, zabawą oraz dialektyką pracy i wypoczynku. Poprzez podejście spekulatywne i fikcyjne artystka stawia pytania o ideę indywidualnej i zbiorowej wolności, zwłaszcza w kontekście powszechnej niepewności pracy w naszym społeczeństwie. Jej najważniejsze wystawy to *Live Uncertainty*, 32. Biennale w São Paulo [instalacja *Cuckoo Land and Other Futures*, 2016]; *Back to the Sandbox: Art and Radical Pedagogy* [Art Museum, Reykjavik; 2016]; *The Book of Aesthetic Education of the Modern School* [Fundacio Joan Miró, Barcelona, 2014].

is a cultural manager and theatre producer from Jenin (Palestine). She worked as a production coordinator at the Freedom Theatre alongside Juliano Mer-Khama and worked as project coordinator in Cinema Jenin. She managed numerous performances, workshops, international tours, and exchanges. Afterward, she continued cultural work with various local art projects and groups, including with Bukhara Ahla, and as a production assistant for Al Jazeera Children. In 2013, she initiated Fragments Theatre and has since produced performances and workshops.

is an art critic and curator, born in Riga and based in Brunate and Milan. He is a Senior Lecturer and the Course Leader of BA in Painting and Visual Arts at NABA in Milan and Visiting Professor for the Art Academy of Latvia Curatorial Course. His research is focused on alternative education and the relationship between education and visual culture. He has curated and edited the book *Asja Lācis. L'agitatrice rossa. Teatro, femminismo, arte e rivoluzione* [Asja Lācis. The Red Agitator. Theatre, feminism, art and revolution] [2021]. His most recent curatorial projects are *Panoptic Garden* a one-week intensive public program for the Pavilion of Uzbekistan at the Venice Biennale, with Sara Raza [Venice, 2022], *Infancy and History* [OCAT, Beijing, 2019]; *Signals from Another World. Asja Lācis and Children's Theatre* [AVTO, Istanbul, 2019], *Asja Lācis. Engineer of the Avant-Garde* [Latvian National Library, Riga, 2019].

is chief curator at the Museum of Modern Art in Warsaw and curator of EVA International, Ireland's Biennial of Contemporary Art. He is the author of exhibitions, texts on art, and the initiator of art-activist assemblies (including *Art in Postartistic [and Postdemocratic] Times — Dhaka Art Seminars* at Bangladesh Shilpakala Academy of Art [2017], *Postartistic Congress* in Sokołowsko [2021] and *Postartistic Assembly* at Gwangju Biennale [2023, both with Marianna Dobkowska]). He has been a member of curatorial teams for exhibitions such as *Rewinding Internationalism. Scenes from the 1990s, Today* [2022], Van Abbemuseum, Eindhoven; *The Penumbra Age Art in the Time of Planetary Change* [2020], and *Who Will Write the History of Tears. Artists on Women's Rights* [2021] or *Making Use. Life in the Post-Artistic Times* [2015], all at the Museum of Modern Art in Warsaw; *Rainbow in the Dark. On the Joy and Torment of Faith*, Malmö Konstmuseum [2015], and exhibitions at the Polish Pavilion at its 52nd and 54th Venice Art Biennale. Together with Helena Czernecka, he runs the *Primary Forms* programme in schools across Poland. He is the author of the book on contemporary art for children, *S.Z.T.U.K.A. [A.R.T.]* [publishing house Dwie Siostry]. He deals with artistic practices that become part of other non-artistic systems: political activism, agriculture, climate science or education.

jest niezależną kuratorką. Zajmuje się sztuką współczesną i pedagogiką krytyczną. Absolwentka Wydziału Teorii Sztuki Współczesnej, Goldsmiths, University of London, and history of art at the Paris Sorbonne. Curator of the periodic programme *Primary Forms* organised by the Museum of Modern Art in Warsaw in primary schools across Poland (together with Sebastian Cichocki). In 2019, she worked with the Zachęta — National Gallery of Art on Polish Pavilion at the 58th Venice Art Biennale. Creator of the Friends' Art Prize awarded on the occasion of the *Friend of a Friend*, Warsaw event. She is a member of the Chapter of the Wena grant programme of the Starak Family Foundation, which supports the implementation of original projects in art education.

is a visual artist and educator, born in Portugal and living and working in the Netherlands. Together with Edward Clydesdale Thomson, she is the Head of Department of the Bachelor of Fine Arts BEAR (Base for Experiment Art and Research) at ArtEZ, Arnhem. Fernandes' work, installations, painting, photography, books, is rooted in ongoing research into education, play, and the dialectics of work and leisure. Through a speculative and fictional approach, her work raises concrete questions about the idea of individual and collective freedom, especially in the context of the widespread precariousness of work in our society. Her most important exhibitions include *Live Uncertainty* — 32nd São Paulo Biennial [with the installation *Cuckoo Land and Other Futures*, 2016]; *Back to the Sandbox: Art and Radical Pedagogy* [Reykjavik Art Museum; 2016]; *The Book of Aesthetic Education of the Modern School* [Foundation Joan Miró Barcelona, 2014].

Péter Forgács

jest artystą wizualnym i filmowcem mieszkającym w Budapeszcie. Od 1978 roku stworzył ponad 40 filmów i kilka instalacji medialnych. Najbardziej znany jest z wielokrotnie nagradzanej serii *Prywatne Węgry*, opartej na domowych filmach z lat 20.–80. XX wieku. Jego instalacje multimedialne i filmy, często odwołujące się do znalezionych materiałów filmowych, były wystawiane na całym świecie. W 2007 roku otrzymał nagrodę Erazma, która jest „przyznawana osobie lub instytucji, która wniosła wyjątkowo ważny wkład w kulturę w Europie”. Jego prace znajdują się w zbiorach m.in. Sammlung Ingrid Oppenheim, Bonn; PF, Berkeley, Kalifornia; MoMA Nowy Jork; EYE, Amsterdam; Centre Georges Pompidou, Paryż; ZKM, Karlsruhe; KIASMA, Helsinki; OSA, Budapeszt; ACMI, Melbourne; Ludwig Museum, Budapeszt; MACBA-Loop Collection, Barcelona.

Martín Molina Gola

jest badaczem i filmowcem urodzonym w Meksyku, a mieszkającym we Francji. Po studiach z kinematografii na Universidad Nacional Autónoma de Mexico reżyserował i pracował jako operator przy kilku krótkich filmach dokumentalnych i eksperymentalnych. W 2014 roku przeniósł się do Paryża i uzyskał dwa tytuły magistra w Szkole Projektowania ENSAD na Université Paris 3, Sorbonne Nouvelle. Współpracował również z kilkoma czasopismami poświęconymi kinu i historii sztuki, był aktywny jako kurator, a także uczył na uniwersytecie i w kilku szkołach filmowych zarówno w Meksyku, jak i we Francji. Obecnie pisze doktorat na Université Paris 8 Vincennes-St. Denis, na temat Fernanda Deligny'ego i sztuki.

Dominika Górecka

jest tłumaczką literatury szwedzkiej i pedagózką teatru. W pracy naukowej zajmuje się szwedzkim teatrem i dramatem współczesnym, przygotowuje rozprawę doktorską poświęconą szwedzkiemu teatrowi dla dzieci i młodzieży w Instytucie Sztuki PAN. Kuratorka szwedzkiej edycji Festiwalu *Karczak dzisiaj*. Przekłada współczesny dramat, prozę i poezję, m.in. Sarę Stridsberg, Jonasa Hassena Khemirię, Johannesę Anyuru i Lindę Boström Knausgård. Prowadzi zajęcia z literatury szwedzkiej i przekładu w Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, a także warsztaty literackie i teatralne we współpracy z teatrami, wydawnictwami i instytucjami kultury.

Eva Kotátková

jest współczesną artystką mieszkającą w Pradze. Ukończyła Akademię Sztuk Pięknych tamże i uzyskała doktorat na tamtejszej Akademii Sztuki, Architektury i Designu. Jest współzałożycielką platformy Institute of Anxiety, która tworzy przestrzeń współpracy między artystami, teoretykami i aktywistami. Artystka bada formy władzy, manipulacji, dyskryminacji i kontroli sprawowanej przez instytucje nad tymi, którzy z różnych powodów odbiegają od normy (lub tego, co jest za nią postrzegane). Poprzez różne media poszukuje innych modeli komunikacji i dzielenia się, które pozwoliłyby jednostkom i grupom funkcjonować w bardziej wyzwolony, równy i empatyczny sposób. Pracuje z marginalizowanymi historiami i emocjami, często zapraszając do udziału dzieci. Jej wystawy indywidualne miały miejsce ostatnio w CAPC Musée d'art contemporain w Bordeaux, 2022; Swiss Institute, Nowy Jork, 2019; Kunsthalle Charlottenborg, Kopenhaga, 2019; oraz Hangar Bicocca, Mediolan, 2018; pokaz w duecie z Rachel Harrison w Metropolitan Museum of Art, Nowy Jork, 2018; brała udział także w wystawach zbiorowych, w tym documenta 15, Kassel, 2022; 16. Biennale w Stambule, 2019 czy 47. festiwalu filmowym w Rotterdamie, 2019.

Marek Krzysztof Lasecki

jest malarzem, grafikiem, surdopedagogiem i działaczem społecznym. Ukończył Wydział Projektowania Graficznego i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi. Jest jednym z najprężniej działających animatorów środowiska artystycznego osób głuchych w Polsce, był inicjatorem nowych plenerów artystycznych dla osób głuchych w Polskim Związku Głuchych oraz Grupy Artystów Głuchych. Jako pedagog uczy w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Głuchych w Warszawie, był edukatorem i konsultantem w polskich instytucjach kultury. Ma w dorobku liczne wystawy indywidualne i zbiorowe zarówno w Polsce, jak i za granicą.

is a visual artist and filmmaker based in Budapest. Since 1978, he has created more than forty films and several media installations. He is best known for the award-winning *Private Hungary* series, which is based on home movies from the 1920s–1980s. Forgács's multimedia installations and films often invoking found footages, were exhibited internationally. Forgács received the 2007 Erasmus Prize, which is 'awarded to a person or institution that has made an exceptionally important contribution to culture in Europe'. His works are present in the public collections among others: Sammlung Ingrid Oppenheim, Bonn; PF, Berkeley, California; MoMA, New York; EYE, Amsterdam; Centre Georges Pompidou, Paris; ZKM, Karlsruhe; KIASMA, Helsinki; OSA, Budapest; ACMI, Melbourne; Ludwig Museum Budapest; MACBA-Loop Collection, Barcelona

is a researcher and a filmmaker born in Mexico and based in France. After studying cinema at the National Autonomous University of Mexico [Universidad Nacional Autónoma de Mexico] he directed and worked as a cinematographer on several short documentary and experimental films. In 2014 he moved to Paris and got two master's degrees from the ENSAD School of Design at the Paris 3, Sorbonne Nouvelle University. He has also collaborated in several magazines on cinema and art history, worked as a curator, and taught at university and several film schools in both Mexico and France. He is currently writing a PhD at Paris 8 Vincennes-St. Denis University, on Fernand Deligny and the arts.

is a translator of Swedish literature and a theatre educator. Her academic work focusses on Swedish theatre and contemporary drama, and she is preparing a doctoral thesis on Swedish theatre for children and young people at the Art Institute of the Polish Academy of Sciences. She is curator of the Swedish edition of the *Karczak Today* Festival. She translates contemporary drama, prose, and poetry into Polish, including Sarah Stridsberg, Jonas Hassen Khemiri, Johannes Anyuru and Linda Boström Knausgård. She teaches Swedish literature and translation at the Institute of Applied Linguistics, University of Warsaw, and conducts literary and theatre workshops in cooperation with theatres, publishing houses, and cultural institutions.

is a contemporary artist based in Prague. She graduated from the Academy of Fine Arts in Prague and obtained her PhD from the Academy of Arts, Architecture and Design in Prague. She is the co-founder of the platform Institute of Anxiety, which creates a space for collaboration between artists, theorists, and activists. She explores the forms of power, manipulation, discrimination, and control exercised by institutions upon those who, for various reasons, deviate from the norm (or what is perceived as such). Through various media, she then pursues other models of communication and sharing that would allow individuals and groups to function in more liberated, equal and empathetic ways. She works with marginalised stories and emotions, often inviting children to participate. Her work has recently been shown in the form of solo exhibitions at CAPC Museum of Contemporary Art, Bordeaux, 2022; the Swiss Institute, New York, 2019; Kunsthalle Charlottenborg, Copenhagen, 2019; and the Hangar Bicocca, Milan, 2018; a duo show with Rachel Harrison at the Metropolitan Museum of Art, New York, 2018; as well as in group exhibitions including documenta 15, Kassel, 2022; 16th Istanbul Biennale, 2019; and the 47th Rotterdam Film Festival, 2019.

is a painter, graphic designer, Deaf educator, and social activist. He graduated from the Faculty of Graphic Design and Painting at the Academy of Fine Arts in Łódź. He is one of the most active animators of the artistic community of Deaf people in Poland, having initiated new open-air artistic events for Deaf people at the Polish Deaf Association and the Deaf Artists' Group. As an educator, he teaches at the School and Educational Centre for the Deaf in Warsaw and has been an educator and consultant for Polish cultural institutions. He has had numerous solo and group exhibitions both in Poland and abroad.

Rolf Laven

jest artystą, badaczem i profesorem nadzwyczajnym w University College of Teacher Education, od 2017 roku pracuje również jako wykładowca na Universität für angewandte Kunst i Akademie der bildenden Künste w Wiedniu. Studiował rzeźbę i edukację w zakresie sztuki i designu na akademiach sztuki w Maastricht i Wiedniu. W 2004 roku uzyskał tytuł doktora za pracę *Franz Čížek i jego klasa młodej sztuki*. Członek austriackich stowarzyszeń artystycznych [edukacyjnych], takich jak BÖKWE [Stowarzyszenie Zawodowe Austriackich Edukatorów Sztuki i Rzemiosła (od 2017 roku jego pierwszym przewodniczącym), ÖGFD [Austriackie Towarzystwo Dydaktyki], ÖFEB [Austriackie Stowarzyszenie Badań i Rozwoju w Edukacji] i in.

Justyna Lipko

jest dyrektorką programową Teatru 21/Centrum Sztuki Włączającej, członkinią Zarządu Fundacji Teatr 21. Z grupą, w której aktorami i aktorkami są osoby z zespołem Downa i autyzmem, związana jest od 2012 roku, najpierw jako dramaturżka, a potem badaczka. Łączy ona teorię z praktyką, wprowadzając w obszar teorii teatru polskiego perspektywę studiów o niepełnosprawności. Opublikowała na ten temat liczne teksty i książki, m.in.: *21 myśli o teatrze; Odzyskiwanie obecności. Niepełnosprawność w teatrze i performansie*. Absolwentka Wydziału Wiedzy o Teatrze Akademii Teatralnej w Warszawie, a także studiów doktoranckich w Instytucie Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego.

Virág Lódi

jest edukatorką zatrudnioną w kulturze, mieszkającą na Węgrzech. Studiowała teorię sztuki i projektowania, projektowanie w mediach oraz pedagogikę artystyczną na Uniwersytecie Sztuki i Projektowania im. László Moholy-Nagy'a. Obecnie doktorantka na Węgierskim Uniwersytecie Sztuk Pięknych. Jej zainteresowania obejmują kulturę dziecięcą epoki późnych rządów Jánosa Kádára, alternatywne eksperymenty pedagogiczne oraz reprezentację edukacji w kulturze filmowej i projektach artystycznych. Jej myśl pedagogiczna inspirowana jest przede wszystkim przez lewicową pedagogikę krytyczną i jej metody. Przez trzy lata pełniła funkcję prezesa Young Artists' Studio Association, obecnie jest członkiem zarządu Fundacji Studio. Prowadziła zajęcia z teorii mediów i kultury współczesnej na kursach dla dorosłych. W 2021 roku koordynatorka programu towarzyszącego OFF Biennale Budapest (szczególnie projektów *RomaMoMa*). Obecnie pracownica kultury w Kesztygyár Community House [Budapeszt] i nauczycielką w jego programie pozaszkolnym, wykłada także w ELTE [Instytucie Badań nad Edukacją Dorosłych i Zarządzaniem Wiedzą].

Anais Masson

urodziła się w Angers [Francja]. Po ukończeniu studiów w zakresie kina, fotografii [ENS Louis Lumière] i antropologii [École des hautes études en sciences sociales] uczestniczyła w seminarium *Des territoires* prowadzonym przez Jean-François Chevriera w École des Beaux-Arts w Paryżu. Wraz z Maxence Riffletem i Yto Barradą zrealizowała w Marsylii projekt fotograficzny z ulicznymi nastolatkami w Tangerze [książka będąca efektem tej pracy, *Fais un fils et jette-le à la mer* [Zrób sobie syna i wrzuć go do morza], ukazała się w 2004 roku]. Od 2005 roku współpracuje z Sandra Alvarez de Toledo w wydawnictwie L'Arachnéen, które opublikowało prace Fernanda Deligny'ego, a także — w kwestiach sztuki/pedagogiki — *Enfantillages outillés* Adriena Malcora i Fanny Béguery oraz książkę-DVD *Journal d'un maître d'école*, film Vittorio De Seta prezentowany przez Federico Rossina. Z grupą artystów RADO uczestniczyła w wystawie *Champs d'abondance* [2008] oraz w projekcie *Ce qui ne se voit pas* [2014]. Z Sandra Alvarez de Toledo i Martinem Moliną Gola zaprojektowała właśnie wystawę *Fernand Deligny, légendes du radeau*, prezentowaną w Centre régional d'art contemporaine Occitanie w Sète i pokazywaną ponownie w Virreina Centre de la Image w Barcelonie w tym roku.

Catherine Perret

studiowała literaturoznawstwo i filozofię w École Normale Supérieure, pracuje na styku sztuki, antropologii i psychoanalizy jako badaczka i praktyczka. Jest również kuratorką wystaw i krytyczką sztuki. Jako wykładowczyni, a następnie profesorka uniwersytecka opublikowała liczne książki i artykuły. W tekstach tych czerpie z tradycji historycznego i krytycznego eseju otwartego sformułowanego przez Waltera Benjamina oraz Freudowskiej refleksji nad „kulturą jako źródłem cierpienia”. Jej ostatnia książka nosi tytuł *Le tacite, l'humain. Anthropologie politique de Fernand Deligny* [2021].

is an artist, researcher, and full professor at the University College of Teacher Education, since 2017 he works also as artistic researcher and lecturer at University of Applied Arts Vienna and Academy of Fine Arts Vienna. He studied sculpture & art/design education at Art Academies in Maastricht and Vienna. He received his PhD at Academy of Fine Arts in Vienna in 2004 with a thesis *Franz Čížek and his Viennese Juvenile Art Class*. Laven attends Austrian Art [Education] Associations such as BÖKWE [The Professional Association of Austrian Art and Crafts Educators; since 2017 he has been its first chairman], ÖGFD [Austrian Society for Didactics], ÖFEB [Austrian Association of Research and Development in Education].

is the programme director of the Theatre 21/Centre for Inclusive Arts, a member of the Board of Trustees of the Theatre 21 Foundation. She has been involved with the group, whose actors and actresses include people with Down syndrome and autism, since 2012, first as a playwright and then as a researcher. In this theatre, she combines theory and practise, bringing a disability studies perspective to the field of Polish theatre theory. She has published numerous texts and books on the subject, including: *21 thoughts on theatre; Reclaiming Presence. Disability in theatre and performance*. She is a graduate of the Department of Theatre Studies at the Aleksander Zelwerowicz National Academy of Dramatic Art in Warsaw and completed her doctoral studies at the Institute of Polish Culture at the University of Warsaw.

is an educator, and cultural worker based in Hungary. She studied art and design theory, media design, and visual pedagogy at the Moholy-Nagy University of Art and Design. She is currently a doctoral student at the Hungarian University of Fine Arts. Her interests include children's culture of the late Kádár era, alternative pedagogical experiments, and representation of education in film culture and art projects. Her pedagogical thinking is primarily influenced by left-wing critical pedagogies and methods. She served for three years as the president of the Young Artists' Studio Association; currently she is a member of the board of the Studio Foundation. She has taught media theory and contemporary culture in various adult courses. In 2021, she was the coordinator of the OFF Biennale Budapest mediation program (especially for *RomaMoMa* projects). Currently, she is a cultural worker at the Kesztygyár Community House [8th district, Budapest] and a teacher in its afterschool programme, and she is a lecturer at ELTE, the Institute of Research on Adult Education and Knowledge Management.

was born in Angers [France]. After studying cinema, photography [ENS Louis Lumière] and anthropology [École des hautes études en sciences sociales], she attended the *Des territoires* seminar led by Jean-François Chevrier at the École des Beaux-Arts de Paris. Together with Maxence Rifflet and Yto Barrada, she carried out a photographic project in Marseille with street teenagers in Tangier [the book resulting from this work, *Fais un fils et jette-le à la mer*, 2004]. Since 2005, she has collaborated with Sandra Alvarez de Toledo in the publishing house L'Arachnéen, which publishes the work of Fernand Deligny and, in matters of art/pedagogy, *Enfantillages outillés* by Adrien Malcor and Fanny Béguera and the book-DVD *Journal d'un maître d'école*, a film by Vittorio De Seta presented by Federico Rossin. Together with the artists' group RADO, she participated in the exhibition *Champs d'abondance* [2008] and in the project *Ce qui ne se voit pas* [2014]. Gola, together with Sandra Alvarez de Toledo and Martin Molina, has just designed the exhibition *Fernand Deligny, légendes du radeau*, presented at the Centre Regional d'art Contemporaine Occitanie in Sète and shown again at the Virreina Centre de la Image in Barcelona this year.

studied literary studies and philosophy at the École Normale Supérieure, and she works at the intersection of art, anthropology, and psychoanalysis as a researcher and practitioner. She is also an exhibition curator and art critic. As an academic teacher and then university professor, she has published several books and articles. In these texts, she draws on the tradition of the historical and critical open essay formulated by Walter Benjamin and Freudian reflection on "civilization and its discontents". Her most recent book is entitled *Le tacite, l'humain. Anthropologie politique de Fernand Deligny* [2021].

Olivia Plender

jest artystką mieszkającą w Sztokholmie i Londynie. Jej projekty często rozpoczynają się od badań nad ruchami społecznymi i ich historią, ponieważ to, co myślimy, że wiemy o przeszłości, nieuchronnie kształtuje to, co uważamy za możliwe w przyszłości. Interesuje ją dynamika grupowa i to, w jaki sposób odtwarzamy zbiorowe tożsamości, a także relacje między płcią, władzą i rządami. Bada również wiele alternatywnych modeli pedagogicznych, które pojawiły się w epoce przemysłowej i postindustrialnej. Współpracuje zarówno z dorosłymi, jak i z dziećmi w ramach warsztatów, performansów, komiksów, instalacji i wideo. Ostatnio prezentowała swoje prace na wystawach indywidualnych w galerii Maureen Paley, Londyn, 2022; Amant Foundation, Nowy Jork, 2022. Brała również udział w międzynarodowych wystawach zbiorowych między innymi: *The School of Creators*, Centre Pompidou, Metz, 2022; 59th October Salon, Belgrade Biennale, 2022; 34. Biennale w São Paulo, 2021; BAHAR, Off-Site Project for Sharjah Biennial 13, Stambuł, 2017; Taipei Biennial, 2010; Manifesta 8, Murcia-Kartagena, 2010.

Marta Przybył

jest absolwentką Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej. Od 2017 roku współpracuje z zespołem edukacyjnym Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, obecnie jako kuratorka programów edukacyjnych w tej instytucji.

Bernadette Reinhold

od 2008 roku jest dyrektorką Oskar Kokoschka-Zentrum i starszą pracowniczką naukową w Kunstsammlung und Archiv Universität für angewandte Kunst w Wiedniu. Studiowała historię sztuki, historię i filozofię. Jej praca doktorska dotyczyła twórczości Kokoschki i austriackiej polityki kulturalnej. Od 1991 roku jest zatrudniona w Federalnym Urzędzie Zabytków Austrii / Bundesdenkmalamt [Archiwum] w Wiedniu, pracowała też w Komisji Badań nad Proweniencją w BDA [1997–2008]. Jest członkinią zarządu Austriackiego Towarzystwa Architektury (ÖGFA) [2000–2005]. Jej projekty badawcze, publikacje, wystawy i nauczanie koncentrują się na historii architektury i urbanistyki, sztuce współczesnej i austriackiej polityce kulturalnej. Obecnie prowadzi projekt badawczy „Sonderfall Angewandte”. Uniwersytet Sztuk Użytkowych w Wiedniu w czasach austrofaszystwu, narodowego socjalizmu i w okresie powojennym. Jej ostatnie publikacje to: *Oskar Kokoschka und Österreich. Facetten einer politischen Biografie* [2023]; *Margarete Schütte-Lihotzky. Architecture. Politics. Gender. New Perspectives on Her Life and Work*, współredagowane z Marcellem Boistem [2023].

Mustafa Sheta

jest palestyńskim działaczem politycznym, dziennikarzem i badaczem zaangażowanym w promowanie sprawiedliwości społecznej i praw człowieka. Jako były więzień polityczny poświęcił swoją karierę wspieraniu swojej społeczności i orędownianiu za prawami Palestyńczyków. Ma bogate doświadczenie w palestyńskim sektorze obywatelskim, gdzie aktywny był jako badacz, dziennikarz i koordynator wielu organizacji i projektów. Współpracował z Interpeace [UNOPS/UNDP], Centrum Uchodźców Palestyńskich i Diaspory [SHAML], Bisan Center for Research and Development i Muwatin Institute for Democracy Study. Jako dyrektor naczelny Teatru Wolności oraz członek zarządu Palestinian Performing Arts Network [PPAN], odegrał kluczową rolę w promowaniu palestyńskiej ekspresji kulturalnej i artystycznej. Poza działalnością artystyczną, Mustafa jest również zaangażowany w działalność popularyzatorską i badawczą, skupiając się na takich kwestiach jak demokracja, prawa człowieka i sprawiedliwość społeczna. Pełnił funkcję redaktora arabskiej strony Uniwersytetu Birzeit *Despite the Limits* oraz współpracował z Bisan Centre for Research and Development jako badacz i koordynator kampanii na rzecz ochrony doliny Mardż Ibn Amir.

is an artist based in Stockholm and London. Her work often starts with research into social movements and their histories because what we think we know about the past inevitably shapes what we believe is possible in the future. She is interested in group dynamics and how we perform group identities, as well as the relationships between gender, power, and authority. She has also explored many alternative pedagogical models that emerged in the industrial and post-industrial eras and collaborates with both adults and children in workshops, performances, comics, installations, and videos. Recently she presented her work on solo exhibitions at: Maureen Paley, London, 2022; Amant Foundation, New York, 2022. She was also participating in international group exhibitions among others: *The School of Creators*, Centre Pompidou, Metz, 2022; 59th October Salon, Belgrade Biennale, 2022; the 34th Biennale de São Paulo, 2021; BAHAR, Off-Site Project for Sharjah Biennial 13, Istanbul, 2017; Taipei Biennial, 2010; Manifesta 8, Murcia-Cartagena, 2010.

is a graduate of the Academy of Fine Arts in Warsaw and the Maria Grzegorzewska University. Since 2017, she has been working with the educational team of the Museum of Modern Art in Warsaw, currently as a curator of educational programmes at the institution.

has been the director of the Oskar Kokoschka Centre and Senior Scientist at the Collection and Archive at the University of Applied Arts Vienna since 2008. She studied art history, history, and philosophy. Her dissertation concerned Oskar Kokoschka's oeuvre and Austrian cultural policy. She has been a researcher at the Federal Monuments Authority Austria / BDA [Archive] in Vienna since 1991 and worked on the Commission for Provenance Research at the BDA [1997–2008]. Member on the board of the Austrian Society for Architecture (ÖGFA) [2000–2005]. Her research projects, publications, exhibitions, and teaching are focused on architecture and urban planning history, modern art, and Austrian cultural policy. Currently she conducts a research project: „Sonderfall Angewandte”. *The University of Applied Arts Vienna under Austrofascism, National Socialism and the Postwar Period*. Recent publications: *Oskar Kokoschka und Österreich. Facetten einer politischen Biografie* [2023]; *Margarete Schütte-Lihotzky. Architecture. Politics. Gender. New Perspectives on Her Life and Work*, coedited with Marcel Bois [2023].

is a Palestinian political activist, journalist, and researcher with a deep commitment to advancing social justice and human rights. As a former political prisoner, he has dedicated his career to supporting his community and advocating for Palestinian rights. Mustafa has extensive experience in the Palestinian civil sector, working as a researcher, journalist, and coordinator for a variety of organizations and projects. He has collaborated with Interpeace [UNOPS/UNDP], the Palestinian Refugee and Diaspora Center [SHAML], the Bisan Center for Research and Development, and the Muwatin Institute for Democracy Study. As General Manager of the Freedom Theatre and a member of the Board of Directors of the Palestinian Performing Arts Network [PPAN], he has been instrumental in promoting Palestinian cultural and artistic expression. Beyond his work in the arts, Mustafa has also been involved in advocacy and research, focusing on issues such as democracy, human rights, and social justice. He has served as an editor for Birzeit University's Arabic page *Despite the Limits* and worked with the Bisan Centre for Research and Development as a researcher and coordinator of the campaign to protect the Marj Ibn Amir Valley.

Jaśmina Wójcik

jest artystką wizualną, twórczynią filmów, autorką partycypacyjnych akcji społeczno-artystycznych skupionych na słuchaniu. Zajmuje się włączaniem i nadawaniem podmiotowości społecznościom, którym brakuje widoczności i swobody wypowiedzi. Współredagowała książkę *Sztuka ze społecznością* [2018], skupioną wokół jej najbardziej znanego przedsięwzięcia – długoterminowych działań ze społecznością. Prowadziła wieloletni projekt z byłymi pracownikami fabryki Ursus, którego zwieńczeniem stał się wielokrotnie nagradzany wyreżyserowany przez nią dokument kreatywny *Symfonia fabryki Ursus* [2018]. Od kilku lat zajmuje się edukacją alternatywną poprzez rozwój autorskich praktyk w tworzeniu dziecięcej ekspresji artystycznej. Jej celem jest wzmacnianie sprawczości i podmiotowości dzieci, traktowanie ich jako współtwórców i zapraszanie do dialogu. Obecnie skupia się głównie na oddolnych praktykach edukacyjnych, czego efektem będzie jej nowy film oparty na powieści Janusza Korczaka *Król Maciuś Pierwszy*.

Isabel Wünsche

jest profesorką sztuki i historii sztuki na Constructor University [wcześniej Jacobs University Bremen]. Studiowała historię sztuki oraz archeologię klasyczną i chrześcijańską w Berlinie, Moskwie, Heidelbergu i Los Angeles, a doktorat obroniła na uniwersytecie w Heidelbergu. Zajmuje się europejskim modernizmem, ruchami awangardowymi, sztuką abstrakcyjną i sieciami emigracyjnymi. Ostatnio przygotowała publikacje książkowe m.in.: *The Organic School of the Russian Avant-Garde: Nature's Creative Principles* [2015], *Marianne Werefkin and the Women Artists in Her Circle* [współredakcja z Tanją Malycheva, 2016], *Practices of Abstract Art: Between Anarchism and Appropriation* [współredakcja z Wiebke Gronemeyer, 2016], *Bauhaus Diaspora and Beyond: Transforming Education through Art, Design and Architecture* [współredakcja z Philipem Goadem, Ann Stephen, Andrew McNamara, Harriet Edquist, 2019].

is a visual artist, filmmaker, and author of participatory socio-artistic actions focused on listening. She deals with including and giving subjectivity to communities that lack visibility and expression. She co-edited the book *Sztuka ze społecznością* [Art with the community] [2018], centred around her best-known undertaking, a long-term activity with the community. She conducted a long-term project with former Ursus factory workers, the culmination of which was the award-winning creative documentary film *Symphony of the Ursus Factory* [2018], directed by Wójcik. For several years, she has been involved in alternative education through the development of proprietary practises in the creation of children's artistic expression. Her goal is to enhance agency and subjectivity of children, treating them as co-creators and inviting them to a dialogue. Currently, Wójcik focusses mainly on grassroots education practises, which will result in her new film based on the novel by Janusz Korczak, *King Matt the First*.

is a professor of art and art history at the Constructor University [previously Jacobs University Bremen]. She studied art history and classical and Christian archaeology in Berlin, Moscow, Heidelberg, and Los Angeles and defended her Ph.D. at Heidelberg University. She investigates European modernism, avant-garde movements, abstract art, and émigré networks. Her most recent book publications include among others *The Organic School of the Russian Avant-Garde: Nature's Creative Principles* [2015]; *Marianne Werefkin and the Women Artists in Her Circle* [co-edited with Tanja Malycheva, 2016]; *Practices of Abstract Art: Between Anarchism and Appropriation* [co-edited with Wiebke Gronemeyer, 2016]; *Bauhaus Diaspora and Beyond: Transforming Education through Art, Design and Architecture* [co-edited with Philip Goad, Ann Stephen, Andrew McNamara, Harriet Edquist, 2019].

Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki jest finansowana przez
Zachęta — National Gallery of Art is financed by

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

partner wystawy
partner of the exhibition

Omenaa
Foundation

wystawa zrealizowana pod patronatem
exhibition held under the patronage of

partnerzy wystawy i konferencji / partners of the exhibition and conference

austrackie forum kultury

AMBASADA
AUSTRII
W WARSZAWIE

Ambasada Norwegii

BRITISH
COUNCIL

ČESKÁ CENTRA
CZECH CENTRES

